

BESLUT OM SAMRÅD

BN § 125, 1996-08-29

SAMRÅD

1996-11-04--11-26

BESLUT OM UTSTÄLLNING

BN § 230, 1996-12-12

UTSTÄLLNING

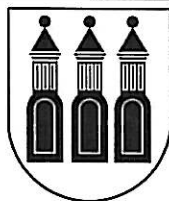
1997-02-03--02-24

ANTAGET

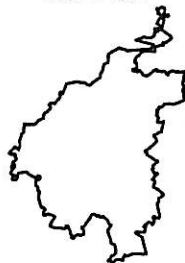
BN § 71, 1997-03-13

LAGA KRAFT

1997-04-10

FALKÖPINGS
KOMMUN

OMRÅDES-
BESTÄMMELSER

SOLBERGA

97

17

STADSARKITEKTKONTORET 1997

Solberga by från sydväst

BAKGRUND

Den kunskap som går att utläsa ur kulturlandskapet och bebyggelsemiljön är värdefull för förståelsen av gångna tiders livsvillkor, seder, skick och bruk.

I den kulturhistoriska inventeringen "Hus och miljöer på Falbygden" beskrivs kommunens kulturhistoriskt värdefulla områden och byggnader på landsbygden.

Dessa objekt ligger ofta inom sådana områden som dessutom är av stort värde ur landskapsbildssynpunkt.

Enligt kommunens översiktsplan (ÖP 90) är de värdefulla kulturmiljöerna en resurs som så långt som möjligt skall bibehållas för kommande generationer.

Förändringar i markanvändning och bebyggelse bör därför ske varsamt och med stor hänsyn till de kulturhistoriska värdena.

SYFTE

All bebyggelse, oavsett ändamål, samverkar i upplevelsen av kulturmiljön och landskapet. Det är därför viktigt att även *icke* bygglovpliktiga åtgärder uppfyller de allmänna aktsamhetsreglerna såsom de föreskrivs i plan- och bygglagen (PBL 3:1, 3:10 och 3:12) angående t.ex. byggnaders placering, utformning, färgsättning och materialval.

BESKRIVNING

Det utvärderade området omfattar Solberga by med närmaste omgivningar samt angränsande sträcka av länsväg 793 sydost om byn. Byn ligger norrut i socknen på en höjdrygg med mjukt modellerade kullar, som upptas av åker- och betesmarker och lövskog. Kring byn ligger flera förhistoriska stensättningar och rösen, dels ensamliggande dels i små koncentrationer. I öster avgränsas området av tät barr- och blandskog.

Vid byn möter vägar från Åsarp, Fivlered och Trädet. Bebyggelsen ligger på kullarnas sluttningar ovanför en vattenförande sänka. Mitt i byn erinrar sänkan om en öppen låglänt bytå, ännu i sammanhang med betesmarker kring byn. Sockenkyrkan ligger på en kulle. Det traditionella byläget framhävs av att omgivande åker- och betesmarker delvis ligger uppe på åsen ovanför bebyggelsen.

Bebyggelsen, som ligger klungvis längs vägarna i byn, består uteslutande av bondgårdar och enstaka boningshus. Gårdarna har samlad bebyggelse, överlag med manbyggnader från tidsperioden sent 1800-tal - 1930-tal, men i varierande utsträckning ombyggda under de senaste årtiondena. De flesta ekonomibyggnaderna har traditionella former och material, några är dock klädda med plåt.

Den lilla vitputsade stenkyrkan med vapenhus av trä har ett dominerande läge på en höjd. Långhuset kan vara av medeltida ursprung, byggnaden har blivit tillbyggd bl.a. på 1700-talsmålningar. Fristående klockstapel av trä och faluröd panel. Trots sin litenhet är kyrkplatsen blickfånget i bymiljön, vilket är viktigt att beakta.

Det lättöverskådliga kulturlandskapet är i sin helhet värdefullt med byn typiskt lokaliserad i landskapet och samlad bebyggelse, omgivande odlingslandskap med fornlämningar i nära anslutning till bebyggelsen, samt vägen på åsen.

Området hyser också stora natur- och landskapsbildsvärden. Flera delområden har i ängs- och hagmarksinventeringen redovisats som naturvärdesklass 1.

Terrängen är småkuperad och särskilt framträder den ås som kan följas genom hela byn från Kyrkängen till en kilometer NNV om byn. Odlingsmarkerna runt Solberga är för att vara i dessa trakter vidsträckta, fördelade på drygt halvdussinet gårdar. Vad som är särskilt påfallande är de stora arealerna betesmarker som omger byn. Mestadels rör det sig dock om kulturbeten. Eken är ett framträdande inslag i hagarnas trädskikt.

Öppna naturliga betesmarker med fin flora finns på flera ställen på grusåsarna. En fin backe ligger norr om Stommen, utmed vägen, där stäppängsflora med arter som fältvädd, rödkämpar, blodnäva, trollsmultron, backsippa, vårfingerört, flentimotej, brudbröd och backsmultron förekommer. Trollsmultron finns rikligast utmed o-hävdade branter vid vägen.

Naturvärdesbedömning

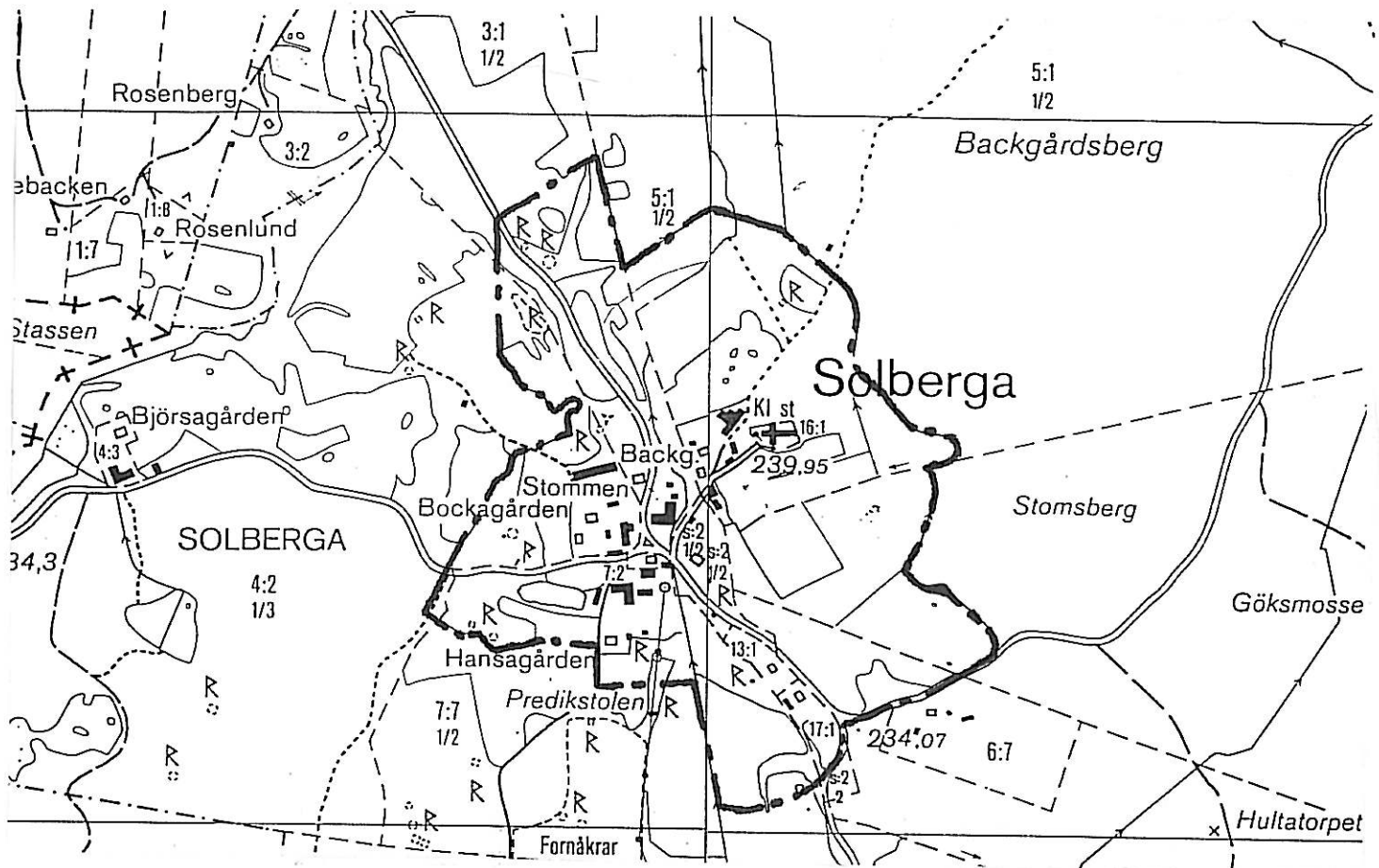
Ett stort, oerhört varierat, botaniskt rikt objekt med många sällsynta växter gör att det bedöms ha högsta naturvärde. Många kulturspår och rikligt med fornlämningar bidrar till bilden av ett objekt med lång kontinuitet. Igenväxning och grustäkt sätter ner värdet på ett par platser. Många av de botaniskt riktigt fina markerna är små och riskerar att skadas om sten från åkrarna tippas på fel platser.

SAMMANFATTNING

Välbevarad bymiljö med karaktäristiskt läge.

Kyrkan har ett öppet och dominerande läge.

Fornlämningar

OMRÅDESBESTÄMMELSER

Utöver den generella bygglovplikten som gäller enligt plan- och bygglagen skall nedanstående åtgärder omfattas av lovplikt.

— · — Gräns för områdesbestämmelser

1 § Utökad lovplikt

1 mom

Inom på kartan markerat område utvidgas bygglovplikten till att gälla:

- uppförande av komplementbyggnader
- mindre tillbyggnader
- omfärgning av byggnad
- utbyte av fasadmateriäl
- utbyte av takmateriäl
- andra ändringar som avsevärt påverkar byggnadens yttre utseende (t.ex. byte av fönster: typ, storlek, spröjsning)

2 mom

Inom på kartan markerat område krävs även bygglov för att uppföra, bygga till eller på annat sätt utvändigt ändra ekonomibyggnader för jord- och skogsbruk.

3 mom

Inom på kartan markerat område krävs rivningslov för rivning av byggnader och andra anläggningar.

2 § Avgifter

För ansökan om bygglov som erfordras p.g.a. den utökade lovplikten skall regeln om reduktion av avgift enligt 3 § i bygglovtaxan tillämpas så att ingen avgift skall utgå.